

El llenguatge

Pesat i pesant

10/x/1979

El participi passat dels verbs transitius pot fer l'ofici d'un adjectiu: aigua bullida, una cosa dita, una pàgina impresa, el país conquerit. Alhora, hi ha també un considerable nombre d'adjectius derivats de verbs que corresponen als antics participis presents, que en els verbs del primer grup i en alguns del segon coincideixen amb la forma del gerundi: amargant, abundant, sufocant, complaent, vivent, bullent, negligent, etc. Tant els uns com els altres participen de la naturalesa del verb, d'on prové la seva denominació. Els primers s'apliquen a les persones o coses que han rebut l'acció del verb: l'escriptor premiat, els llibres consultats. Els adjectius procedents del participi present s'apliquen, en canvi, a les persones o coses que realitzen l'acció del verb: una calor sufocant vol dir «una calor que sufoca», una persona influent vol dir «una persona que influeix» o «que té influència».

Tanmateix, en català, i també en castellà, certs adjectius procedents de participis passats tenen —en alguns casos o normalment— la mateixa funció que els que provenen de participis presents: agrait vol dir «que agraeix», cansat vol dir «que cansa» en una feina molt cansada, divertit significa «que diverteix, entretingut» «que entreté», presumit «que presumeix», sentit «que se sent molts dels retrets, renys, etc.», compromès «que compromet o comporta compromís»... (Això fa que alguns, expressant-se en francès, si no el dominen prou, diguin «Je suis très reconnu» en lloc de «...très reconnaissant».)

En el cas del verb pesar usem totes dues formes de participi, pesat i pesant, aplicades a una persona o una cosa que realitza l'acció del verb. Però no hem distribuït igual que el castellà, que usa també les dues formes corresponents, els diversos casos d'aplicació d'aquests dos adjectius. En català, pesat s'usa gairebé exclusivament en sentit figurat: un son pesat, una feina pesada, un home molt pesat (moïst, enfadós). En sentit propi, el llenguatge popular sol recórrer a la frase verbal: una maleta que pesa molt, el plom pesa més que el ferro. Però quan convé servir-se necessàriament de la forma adjectiva, contràriament al castellà, el llenguatge correcte demana ja de l'antic participi present, és a dir, pesant, un camió pesant, pes pesant (en la caixa), artilleria pesant, maquinària pesant, aigua pesant, etc.

Albert Jané